

De zoektocht naar de tempel

Verhaal rond de kerstnachten

Zaterdag 1 December.

Ja, dagboek, lang heb ik niet in je geschreven, maar vandaag moet ik veel kwijt, dus dat vertrouw ik jou maar toe.

Na de woelige gebeurtenissen van de afgelopen maanden heb ik besloten mezelf eens een tijdlang terug te trekken, tenminste tot over het nieuwe jaar, en me te bezinnen op wat ik verder zou willen. Punt is, dat ik mijn zin en dus motivatie ben verloren om verder te gaan met altijd hetzelfde. Dat was niet zomaar, maar een slepend proces van uitholling van mijn bestrevingen. Reden om dit nu te doen, was mijn uiteenzetting met Anneli, over dat ik niet oprecht in mijn streven zou zijn, en zelfs haar zou willen dringen in een richting. Daar gingen bij mij de stoppen door, en ik verbrak de samenwerking en verbinding. Ik wil eenvoudigweg niet meer gezien worden als de zwarte hond die blaft als het hem niet zint, en die nog zou bijten bovendien als hij zijn zin niet krijgt. Dit gebeuren triggerde bij mij de bewustwording omtrent de uitholling van mijn motivatie; het niet vertrouwd worden in de oprechtheid van mijn bedoelingen door iemand die me na staat.

Ik had gehoord van een centrum van bezinning, waar ook een tempel was die je bij jezelf zou kunnen brengen. Dat leek me wel wat, daarom alle afspraken afgezegd, me opgegeven en op weg gegaan. Het stormde hevig vandaag, zoals vaker voordat de adventstijd begint, en het was een flink stuk lopen van de trein naar het centrum, diep in een bos, dus ik was wat blij met mijn lange leren jas, kun je indenken, die goed bescherming bood tegen de regen en de wind. Ik kon onderweg veel nadenken, en het loslaten tijdens de wandeling was al een stuk genezing op zichzelf. Ik had er zin in gekregen. Maar toen kwam het.

Aangekomen bij de receptie, een eenvoudig lichtblauw geschilderd houten huisje, werd ik ontvangen door een rijzige donkerblonde vrouw in een lang en evenzo lichtblauw gewaad – een jurk kan ik het niet noemen. Een korte blik op de andere medewerkers, toonde dat dit het tuniek was voor dit gebeuren hier. De mannen blauwe jasjes en broek, de vrouwen eendere gewaden. Ik kreeg het gevoel in een sekte te zijn beland, en mijn onderbuik trok wat samen. De receptioniste vroeg me of ik voor mijn ontspanning of nog andere redenen was gekomen. Ik voelde me wat gedrukt in mijn stadse grote jas, die schrill aftekende tegen al dat hemelse blauw omheen, en vroeg of mijn wens niet duidelijk genoeg was geweest, namelijk dat ik de tempel wilde bezoeken. ‘Bezoeken gaat niet zomaar, dat zou zinloos zijn. Daar dien je wat voor te doen. Bent u daartoe bereid? Anders schrijf ik u in als recreant, en kunt u van onze accommodaties genieten, maar zult niet de tempel kunnen zien.’ Ze bleef me al die tijd strak en nuchter, hoewel niet onvriendelijk, aankijken,

mijn ogen en mimiek afspeurend in gelatenheid. Dezelfde boosheid als tegen Anneli welde weer in me op, maar daar was ik hier niet voor gekomen, dus ik antwoordde langzaam maar beslist dat ik voor de tempel kwam. Het gesprek dat toen ontspon, ging mij een weinig te boven.

‘Wat heeft u daar voor over’ was haar wedervraag.

‘Ik – weet niet goed wat er gevraagd wordt – dat moet ik nog zien.’

‘Waarom wilt u er dan naar toe?’ Ze bleef me rustig maar beslist aanstaren. De medewerker naast haar hield ook op met zijn werk aan de computer, en luisterde aandachtig.

‘Ik ben voor mijn werk de zin verloren. Die hoop ik terug te vinden. Om verder met mijn leven te kunnen gaan.’

‘In dezelfde richting? Is dat de reden voor uw komst, of juiste een doekje voor het bloeden?’

Waarom die vragen? Ik begreep er het nut niet van. Ze was wel erg direct.

‘Wat moet ik er dan voor over hebben? Kost het meer?’

‘Nee, de prijs komt overeen. U hebt me nog geen bevredigend antwoord op mijn vraag gegeven. Dat kan voor u – en mij – tot een sleutel zijn.’

‘Oké, ik heb een relatie verbroken door de mijns inziens onterechte kritiek die ik op mijn pogingen tot samenwerking kreeg.’

‘Aha, liefdesverdriet dat u doet komen. Ik weet niet of dat de juiste motivatie is. Dat klinkt eerder naar een vlucht. U kunt er beter nog een nachtje over slapen. Morgen hoeft u pas te beslissen of u een recreant of een waarachtige pelgrim bent. Dan begint de eerste adventsweek.’

‘Wat moet ik dan achterlaten, als ik de tempel kan bezichtigen? Wat is het alternatief?’

‘Het alternatief is dat u een makkelijk huisje voor uzelf krijgt in het bos, met aansluiting voor tv en video, en van onze mooie omgeving kunt genieten, met in het weekeinde live muziek, en door de week een amusementsprogramma, net zo lang als u dat wilt.

Maar voor de weg naar de tempel vragen wij u een aantal dingen te doen, en andere achterwege te laten. Pas dan kunt u mogelijk zien wat erin leeft. Dan krijgt u een bed in een ander deel van onze accommodatie, op een slaapzaal met lotgenoten, waarvan de ene er langer zit dan de ander. Dat loopt dooreen. Daarnaast verwachten wij dat u meedoet aan ons program.’

De angst be kroop me niet eens een eigen ruimte te hebben om me in terug te kunnen trekken.

‘Bent u een sekte?’ Het schoot eruit voordat ik er erg in had.

Even gelaten als voorheen antwoordde ze ‘Als u dat zo noemen wilt. Maar wat ik onder een sekte versta, is wanneer je je aan de gemeenschapszin moet overgeven, en je jezelf offert als individu. Hier proberen we u bij uw eigen wezenskern, uw ik te brengen, en wel ieder voor zich. Daar moet je in de huidige tijd dan wel een aantal dingen – hulsels, zo u wilt – voor afleggen, want dat ik is stevig verstopt.

Nou, maak uw keuze op, wat zal het worden?’

Iets in mij tinkelde, een nieuw vonkje in mijn ziel lichtte op, dus ik antwoordde 'Ik ben hier niet voor bingo-avonden gekomen, dus ik wil het wel proberen om bij de tempel te komen. Wat moet ik daar als eerste voor doen?'

'Uw jas afgeven. Hier heb ik een tenue dat wij hier dragen – wat is uw maat?'

Ze hing de sleutels voor het huisje weer terug op een rek achter haar, en bukte voor een pak onder de balie. Mijn nekharen vlogen overeind, alsof ik steigeren wilde, en mijn uitroep was er sneller dan ik wou.

'Mijn jas?! In deze kou? En ook zo'n sektepakkie dragen? Waar ziet u me voor aan?'

Ze kwam overeind en reikte weer naar het bord achter haar. 'Oké, u bent er nog niet klaar voor. Ik geef u de sleutel van uw huisje.'

Toen ze zich weer had omgedraaid, lag mijn jas al op de balie. Na een korte instructie stond ik in mijn nieuwe blauwe uppie in de gemeenschappelijke barak, en koos mezelf een benedenbed tussen zo'n twintig andere stapelbedden. En te moe om verder iets te doen of goed waar te kunnen nemen, ga ik naar bed. Morgen een nieuwe dag.

Woensdag 5 December.

Dagboek, ik was vergeten te vermelden dat ik deze week niet mocht spreken. Dat leek me een koud kunstje, maar blijkt flink tegen te vallen. –O ja, ik kon altijd terug, een enkele reis naar het recreatiepark, of naar huis. Moest daardoor telkens mijn motivatie onder ogen zien. Maar daar ging het me niet zoeer om. Ik, Arij van Toonen, kon mezelf niet uitdrukken. Kon me niet aan iemand verklaren. En ik kon me in dit pakkie nergens achter verschuilen. Wat heb ik mijn jas teruggewenst. Niet vanwege de warmte, want het blauwe tenue is goed gevoerd. Maar er is niets om je in te verbergen, of om in weg te kruipen. Och, de anderen laten je met rust, je kunt toch niet praten. Hooguit wat tekens uitwisselen. Maar ieder is voor zich, en gaat zijn gangetje. Je leeft veel langs elkaar heen. Ik zit veel te schrijven, om de tijd wat te doden en de geest wakker te houden. En het geeft je wat houvast, je pen te kunnen beet houden en je in gedachten in te hullen. Mijn bovenbuurman in het stapelbed zit keer op keer zijn nagels te vijlen, degene naast mij met zijn uitgezakte buik speelt vaak met zijn mobieltje. Maar dat een week lang, is toch wel veel gevraagd. Nou ja, we wachten af. Ik kom intussen goed tot rust.

Donderdag 13 December.

De opdracht voor deze week is afstand te doen van handelen, in ieder geval tussen zonopkomst en –ondergang. Als reden werd gegeven dat we zo ons scheppende kindje beter zouden kunnen wekken. Maar weet je, niets doen kan je soms bijna gek maken. Alles wat je gewoon bent om te doen, staat op zijn kop. Je wijze van ontbijten, je tijdige kopje koffie, zulke simpele dingen, noem maar op. Het zit in je gewoontelijf. En je kunt alleen

maar toezien als je weer een impuls tot doen probeert te stoppen. Ik zie het ook bij de anderen gebeuren, en we schieten dan ook vaker in de lach. We mogen nu weer wel praten. We maken onderling wat geintjes, wisselen wat persoonlijke dingen uit, zoals wat ons hier bracht. Maar als je niets kunt ondernemen, houdt dat snel op. Je voelt je door het niksen soms helemaal verlamd. De maaltijden en het drinken worden je aan je bed of stoel gebracht. Veel bronwater krijgen we, dat schijnt de innerlijke processen te reinigen. Ik ben benieuwd hoe dit het scheppende in je zal kunnen wekken. Maar ik word er wel frisser van in mijn hoofd. En zie mijn eigen gewoontes aan met een scheve lach. Ons kent ons.

's Avonds gaat ieder met zijn eigen bezigheden haast neurotisch in de weer, ter compensatie van wat overdag niet mocht. De een zijn nagelvijl, de ander met zijn mobiel of laptop. Ik schrijf veel, maar dat wordt allengs minder. Door het gebrek aan beweging komt er weinig meer omhoog.

Zaterdag 21 December.

Deze week dienden we afstand te doen van ons gehoor. Daartoe heeft iedereen oordoppen gekregen, die zo goed werken dat je alleen jezelf van binnenuit kunt horen. Het gevolg was, dat we elkaar alleen met de handen en voeten sommige dingen duidelijk proberen te maken. Door de irritatie dat we alleen onze eigen stem kunnen horen, en mede omdat we al een tijdlang nogal dicht op elkaar gedrukt leven, ging dat in de loop van de week steeds meer lijken op het spiegelen aan elkaar van onze houding, ons gedrag. Dan kwamen de medebewoners heel dichtbij, en bleken we elkaar goed te hebben waargenomen, vooral in de wat minder leuke zijden van onze persoonlijkheid. Dit heeft de spanning onderling geklaard, maar veroorzaakte ook dat we steeds minder probeerden te communiceren, en uiteindelijk vandaag ieder in zichzelf verzonken zat te luisteren naar het eigen bloed door de aderen. Ik ben sterk op mezelf teruggeworpen; alleen het schrijven dat 's avonds nog wat afleiding biedt.

Maandag 7 Januari.

Dagboek, vanaf de vierde adventszondag dienden we alle persoonlijke zaken in te leveren. Voor mij was dat helaas ook mijn pen, zodat ik pas nu weer wat kan opschrijven. De tijd is op merkwaardige wijze vervlogen, als in een waterige vloed, en ik heb meerdere ogen en oren kunnen openen in die tijd. Maar laat ik bij het begin aanvangen.

Door het wegvallen van alles wat persoonlijk was, stonden we naakt tegenover elkaar in onze apenpakkies. Alleen onszelf als innerlijk houvast. Voor de een was dat zijn pijp geweest, zijn kam of laptop, zijn mobieltje. Voor mij dus mijn pen, die ik ooit nog van mijn moeder heb gekregen als erkenning voor mijn schrijverdom. Het was een grote leegte waarin we schouwden.

Maar naar later bleek, een broodnodige voorwaarde voor onze reis.

Op kerstavond was het dan zo ver. We werden een voor een gehaald en naar een grot in een achter de barak oprijzende berg geleid. Daar moest ik alleen verder, in het halfdonker de grot in. Schaars verlicht door alleen een paar kaarsen in dragers aan de wand van wat een soort gang onder de grond was. Mooie stenen fonkelden her en der, maar het licht was te zwak om deze goed te kunnen zien. Ineens had zich de gang verwijfd, en stond ik in een ruimte. Ik had de overgang niet gemerkt. Zonder enige uiterlijke aanleiding, lichtte in het midden een fel schijnsel op, dat wit uitstraalde naar alle kanten, en her en der de rotswanden en gewelven blauwig op deed kleuren. Het was een soort bergkristal dat oplichtte –althans, dat vermoed ik half te hebben waargenomen bij het terugdenken eraan, want het licht was zo fel dat je het niet goed kon zien. Tegelijk klonken her en der flarden van machtige koren, die ook weer afnamen en verdwenen, om door andere flarden te worden aangevuld.

Al met al een zeer gewijd moment, zo was dat in mijn beleving. En ik voelde dat dit alles met mijzelf van doen had, al wist ik nog niet hoe.

Hoe lang dit schouwspel met het levendige blauwig witte licht duurde, kan ik niet terughalen. Op een zeker moment echter kwamen er vijf statige mannengestalten, ook in een lang gewaad, maar donkerder en elk anders gekleurd, die zich opstelden rond de sokkel van de stralende kristal – dat was een rond plat rotsblok van donker gesteente. Zij gebaarden elk aan deze sokkel om zich op te heffen. Dit gebeurde, en zij liepen in de richting van een aflopende zijgang, het rotsblok met de stralende kristal tussen hen in. Waardoor het licht afnam en uiteindelijk geheel verdween. En mij ontlusterd achterliet. De flarden van de koren verdwenen in het diepe duister achter hen aan.

Uiteindelijk vermande ik me, keerde op mijn schreden terug en vervoegde me bij de receptie. Dezelfde statige vrouw had dienst, en keek me vriendelijk verbaasd aan bij het binnenkomen. Dat bleef zo toen ik stamelend mijn relaas probeerde te doen.

‘Was – was dat het, dat licht in die grot? Was dat het tempelbeleving? Was dat de zin?’

‘Dat was het begin, en zeker niet het minste’ sprak ze beminnelijk terug.

‘Begin? Het werd juist weggedragen, door vijf mannen. Dieper de berg in.’

‘Dat klinkt nog mooier. Dat waren de meesters van de mineralen. Die moesten dat waarschijnlijk ter uwer bescherming doen. Dat strekt u juist tot eer.’

‘Tot eer? Mineralenmeesters? Het wordt me steeds meer troebel. Terwijl het licht juist zo helder en sterk was.’

‘Dat zeg ik, het strekt u tot eer. Weet u, u ziet al licht en kleuren, uw lichtend innerlijke wezen ligt al op een sokkel, en wordt gehaald om nog dieper in de aarde af te dalen. Wilt u het weer terugvinden?’

‘Was dat de tempel?’

‘Dat was wat u al als innerlijke tempel hebt gevormd. U was het zelf, van binnen.’

‘Dat wil ik natuurlijk weer terugvinden. Hoe kan ik dat doen?’

Ze nam van onder de balie mijn doos met de jas en persoonlijke bezittingen, en wilde die overhandigen. Ik mijmerde nog na.

‘En dan die mooie koren, ze klinken nog steeds na in mijn hoofd. Met het wegdragen waren die ook verdwenen.’

Snel zette ze de doos weer terug, en sprak ‘Zit het al zo bij u dat u de engelen hoorde. Dan bent u al verder dan ik verwacht had. Ik had het u eigenlijk horen te vragen. Nee, schijven mag nog niet, maar ik geef u een eigen huisje nu, en uw jas, die kunt u nodig hebben.

Om uw innerlijke schijnsel weer terug te kunnen vinden, dient u alle elementen in uzelf proberen te verenigen. De gehele kersttijd heeft u daarvoor. Hier is een sleutel tot uw huisje, het nummer staat erop. Ik zie u weer op 6 Januari. En hoop dat het u lukt.’ Ze reikte weer naar het bord achter zich. ‘Maar nog een ding: laat u leiden door uw innerlijke beelden. Dan komt u het verst.’ En met de besliste vriendelijke frons overhandigde ze mij de sleutel. Ik trok me in mijn nieuwe onderkomen terug, en liet de koren en de kleuren in mij naklinken. En bij de terugblik ’s avonds zag ik nog meer kleurende gebaren door het wittige blauw heen, die me eerst niet waren opgevallen. Begrijpen deed ik er nog weinig van.

De volgende dag, eerste kerstdag, besloot ik de berg te beklimmen waar de grot in was. Het was een heldere maar koude dag, de nevelen en zware wolken waren verdwenen. De klim verliep makkelijk, het was heerlijk om weer wat te kunnen doen, en in mij klaarde het ook op. Mijn tempel, in klank en kleur en ook gebaar. Ik had al een deel van mijn zoektocht vervuld, zo voelde dat nu. Was dat de zin? Met deze vraag en bespiegelingen kwam ik aan de bergkam, en kon wijd in het rond zien. Waar ik vandaan kwam, lag een bevroren meer, in geklemd tussen de bergen rondom, hoewel niet te eng. Beboste heuvels en een spiegelende ijslaag, waar de zon op scheen. Maar diep blauwgroen was het eronder; je kon tot op de bodem zien. En mensen als stipjes die er langzaam op bewogen. Aan de andere kant een vlakke die reikte tot aan de zee in de verte, met golven die het watervlak deden rimpelen, zodat je enkel gebroken spiegelingen zag, en niet wat eronder schuil ging. Een meanderende rivier die in een delta uiteenvloede, leidde naar haar toe.

En ineens zag ik het, de lijnen van mijn leven, als deze meanderende stroom, de zee, het meer. Ik kon de lijnen van mijn lot vervolgen. Daar stond ik nu, tussen het meer dat leek stil te staan, en deze stroom die zich verspreidde en in de oneindigheid leek op te gaan, maar wel zichzelf bleef. Ik hoefde er alleen maar in mee te gaan. Maar wat weerhield me, dat ik in het stilstaande water leek te zijn gekomen? En toen zag ik het: ook het meer voedde deze stroom. Ik moest in haar diepten leren schouwen en dan voortgaan, voortgaan op haar wateren mee naar de zee.

Met dit heldere inzicht, en ook omdat het ondanks de zon goed koud was daar boven, daalde ik af naar mijn huisje. En bij het teruglopen kon ik met goed gemoed de adelaar die me op mijn terugweg begeleidde in zijn cirkelende vlucht, laten voor wat hij was. IJl en hoog, goed overziend en wakker, maar niet genoeg verbonden met de aarde – althans, zoals dat voor mij voelde.

's Avonds bij de open haard in mijn gemoedelijke huisje (dat niet blauw, maar fris oranje vanbinnen was), hoorde ik weer klanken, heel sferisch nu, en voelde hoe die beschreven wat ik daarboven als beelden en processen had beleefd. Het was alsof een engel me met haar klanken inspireerde. En vervuld van genoegdoening, sliep ik diep die nacht.

De volgende morgen, op 2^e kerstdag, besloot ik naar het bevroren meer te gaan en uit te zoeken wat dat me vertellen kon. Moest ik toch de elementen in me verenigen. Het verbaasde me dat ik de vorige dag niemand had gezien bij mijn bestijging van de berg. Maar nu stond er iemand aan de rand van het meer, die ik van ons gemeenschappelijke onderkomen herkende. Hij wenkte, en nu zag ik dat hij riet uit het ijs aan de rand van het meer aan het plukken was. Hij had al een flinke bos. 'Wil je ook het ijs op? Er werd me door de terreinbeheerder gezegd dat je dan beter een ring van hout of riet kon maken, of iets wat op een spinnenweb leek, anders zou je erdoor kunnen zakken.' Ik bedankte hem, en ging wat verderop zoeken naar geschikt materiaal. Wel vreemd, want het zag er dik genoeg uit om op te kunnen lopen. Ik vond gelukkig wat resten van een ring met uitsteeksels, die op een open oeverplaats aan land was gesleept. Inspecteerde deze en voegde waar nodig wat riet toe, zodat hij me solide genoeg leek. Omdat het wat gekruid had aan de kant, krulde het ijs hier op, en daar bewees mijn ring goede diensten, en verderop bewoog ik deze schuivend voor me uit terwijl ik het meer opliep. Meer van de rand af, was het ijs heel gaaf, en kon je diep blauwgroenig planten en rotsblokken zien tegen het dieper duister van de ondergrond. Meer naar het midden dacht ik iets te zien schemeren onder mij. Ik hurkte op mijn ring en keek naar onderen. Er was stroming, gezien de plantenslierten die onder het ijs voorbij zeilden. Maar het ijs zelf gaf weinig vrij, grauw verstand als het er lag, weinig uitnodigend. En in me kwamen herinneringen op hoe ik in de omgang met anderen de laatste tijd soms onverschillig was geworden. Dat kwam door de teleurstellingen die ik in de loop der tijd had opgelopen. En het werd me nu duidelijk dat het mijn eigen oordelen waren die me een pantser van kille onverschilligheid hadden doen vormen. Ik ging een paar voorvallen na, en voelde hoe ik onterecht hard had geoordeeld. Mijn hart ging weer open uit medeleven met de persoon die dat ondergaan had, en ik voelde me geheel en al doorgloed. En bij het naar onderen kijken zag ik door het diepe blauwig groen heen een gelig-wit licht opschijnen, eender als in de grot, maar nu door het ijs en water heen. Het duurde even voor ik het door kreeg, maar toen ook heel direct: mijn medeleven had het ijs onder en om mij heen doen smelten, en ik zakte er bijna doorheen. De rieten ring zakte al deels onder mij weg, en

ik ging op mijn knieën snel naar een van de uitlopers, weg van het wak. Daar keek ik nog eens om, en zag bij het ontstane wak het water turbulent opwelen en bewegen, nukkig aan de randen stoppend, maar wel vooruitkomend. En in mijn ziel voelde ik dankbaar eendere beweging. Het licht op de bodem gloeide nog na. Snel moest ik echter daar vandaan zien te komen, trok de ring met moeite uit het water vrij, en sleede ermee naar de oever. Onderwijl leek het of het stromen van het water onder het ijs levendiger was geworden, de verstarring was verminderd. Het was in zijn innerlijke processen weer opgewekt. Ik voelde in mij de behoefte om dit het komende jaar ook in mijn sociale leven te gaan doen. En weer een stapje verder, keerde ik huiswaarts.

's Nachts in een droom zag ik grote waterwezens uit het nu ijsvrije meer op me toekomen, die zich vanuit het vlakke oppervlak naar me verhierven, en me bedankten voor mijn hartewarmte, tonend hoe dat het meer weer in voortgang had gebracht. Tevreden werd ik wakker.

De dag na kerst besloot ik binnen te blijven om het geheel te kunnen overdenken. Er was me een wrang gevoel overgebleven na de vorige dag, vooral wat betreft mijn gedrag naar Anneli. En impulsief belde ik haar op. Alleen om te melden waar ik zat, en dat ze nog iets bij me had laten liggen, dat ze op zou kunnen halen. Dit korte onderhoud deed veel warmte over en weer stromen, die aanhield nadat ik had opgehangen. Ik voelde me vanaf mijn stuit tot in mijn borst opwellend doorgloeid. Er kwam weer omhoog wat ik had proberen weg te drukken, namelijk wat ik samen met haar had willen ondernemen en ontwikkelen, als mogelijkheden in het komende voorjaar. Ik voelde een stroom van warmte, als spelende vlammenwezens door mij heen. Dit gaf me zo'n euforie, dat ik verder niets meer kon doen, soms opstond en rondliep zonder tastbaar doel, dan weer ging zitten en ronddraaide op mijn stoel. Langzaam kreeg ik door dat ik mezelf gevangen hield in deze doedwang, en ik besloot me te richten op het maken van een maaltijd. Ik moest mezelf bij elke handeling terugbrengen om niet opnieuw in de euforie te zullen schieten. En zo kwam ik langzaam terug in mijn gewone doen, hoewel de warmte innerlijk bleef. Net als het opgewekte enthousiasme. Ik voelde alsof het lichtende kristal uit de grot nu op de bodem van mijn buik lag en licht en warmte uitstraalde. Dat gaf een gelukzalig gevoel. En rust voor de nacht die diep was, vol van trompetgeschal. Herinnerde ik me bij het ontwaken.

De volgende dag liep ik binnen bij de gemeenschappelijk barak, nieuwsgierig om te zien hoe het mijn lotgenoten was vergaan. Slechts een deel van hen was aanwezig. Ik kreeg te horen dat er maar een stuk of vijf, waaronder ik, een eigen huis hadden gekregen. De corpulente man in het aangrenzende bed vertelde terneergeslagen dat dit al zijn derde jaar hier was, en dat hij nooit meer dan de verlichte gang in de grot had gezien. Telkens had de angst hem overvallen, en was hij teruggekeerd. Hij mocht het van de receptie deze keer nog eens proberen. Bij mij wekte hij weer medelijden op,

maar toen ik dat uitsprak, wilde hij daar niets van horen, waarschijnlijk omdat hij wist dat ik in een huisje zat, en dat al bij mijn eerste keer. Ik liet hem er maar in.

Bij dit gebeuren zag ik echter ineens als geel-oranje gebaar in mijn ziel wat ik naar hem deed. Ook zijn verongelijkte afhouding zag ik in blauw-bruin naar mij toe als een gebaar. Ik was met stomheid geslagen, want nu zag ik heel duidelijk wat ik in de grot nog achteraf schemerig had gezien, ofwel vermoedde, namelijk dat wat we innerlijk aan elkaar doen, ofwel elkaar aandoen. Het was zo logisch als wat, en deed me de zin van een ontmoeting beleven en begrijpen – dat deden mensen dus aan elkaar, innerlijke gebaren maken. Daar werd ik weer zeer verheugd van.

Ik ben in het bos gaan wandelen, tussen de dichte sparren, en trachtte me door hun inzuigende duisternis innerlijk in evenwicht te houden. Ik ging meerdere ontmoetingen van de afgelopen tijd na, en zag uit het duister van mijn ziel, als was ik in onderaardse gewelven en werkten daar zwak blauwig oplichtende aardwezens de gebaren die ik naar mensen heb gemaakt en zij aan mij. Ik zag flauw gnoomachtige wezens die deze gebaren geduldig in mijn ziel verdichtten. En als ik dit niet innerlijk serieus nam en me niet meer op mijn innerlijk concentreerde, verflauwden zij en met hen hun werkingen voor mijn innerlijke blik. Om dit uit te testen, liep ik nog dieper het sparrenbos in, en ging ook na wanneer ik iets voor anderen had willen betekenen dat ogenschijnlijk niet gelukt is. Dan zag ik louter verschrompelde, verschroeiende gebaren in een grijsgrauw verbrand zielenlandschap, en zocht koortsachtig of hier nog kleine groeiknoppen schuilden die niet verschroeid waren. Ik beleefde er veel zielenpijn aan, en doolde rond in het bos. Tot ik mij realiseerde dat dit slechts de halve waarheid was, en ik ook goede momenten met deze mensen had beleefd. Dat gaf mij mijn evenwicht terug, en daarmee innerlijke rust. Het bos werd weer gewoon een donker sparrenbos.

De dag erop had het flink gesneeuwd, en ik ben langs het meer gaan lopen – waarvan overigens niets meer te zien was nu. Het was een heldere dag, en het zonlicht danste fonkelend op de vele sneeuw kristallen in alle tinten. In mij wekte dat weer associaties op met de kleurende gebaren die ik de dag ervoor had beleefd, nu wat meer bevrijd uit de zwaarte en duisternis van mijn zielenkerker. De zwaar met sneeuw beladen boomtakken maakten het winterse landschap nog meer sprookjesachtig, en ik zag er allerhande vormen in verschijnen, gecombineerd met de kleurende ijskristallen door het spelende zonlicht. Geel waren de wolken, en blauwig turquoise was de hoofdtoon van de sneeuw. Ik zag een kleurende ijsgrot tussen de bomen, en herinnerde mij aan de twee ijsberen die de innerlijke wachters van Anneli waren, die telkens opspeelden wanneer ik naast haar sliep. En die me af hadden proberen te leiden, te vergeefs, met wat doorzichtige trucs. En dat gaf me de herinnering dat onze gezamenlijke tempel een ijspaleis geworden was nu. Ik voelde hoe mijn hartewarmte voor haar de muren zou kunnen doen smelten,

waardoor de zielengebaren vrij zouden kunnen komen, de wanden tot warm hout verzachten, met een zachte gouden zonnegloed van liefde omstraalt. Ik zag innerlijk het meer en bos in hun zomerse tooi verschijnen; er groeiden veel planten onder de bomen, en er ontloken kleurende bloem-gebaren uit het frisse groen.

Ik zag ineens wat ik aan Anneli doen kon: de hartewarmte en het wachten dat haar de ruimte biedt. En ineens als in een orkest, zag en hoorde ik mijn eigen kinderen en naaste verwanten in de aldus omgevormde tempel opstaan. Het ijs was gesmolten, en in de zomertempel dansten nu lichtwezens de kleurengebaren rond de bloem- en plantenknoppen voordat zij ontloken.

Bij het teruglopen bleef een innerlijke vreugdevolle warmte in mijn rechterborst achter, en voelde mijn verbinding met Anneli als een innerlijk trouwen. Ik wist dat ze zou komen.

En in het invallende duister zag ik in mij verschillende kleurige ruimten in kristallijnen vormen ontstaan en in elkaar overgaan, die vanuit die warmte werden geïmpulseerd. De dansende gevoelsgebaren die zij deden ontvonken, lieten luchtig van de ene naar de andere ruimte overgaan. Mijn stralende kristal was innerlijk geworden, veelvuldig in zijn vormtaal, en toonde me hoe ik deze zomer verder zou kunnen gaan.

Op oudejaarsdag moest ik naar het dorp verderop voor inkopen. Het was een mooie voettocht stroomopwaarts langs een beekje dat in het meer uitkwam. Soms erdoor, springend van steen naar steen, omdat de oevers niet overal makkelijk begaanbaar waren door de dichte begroeiing en de sneeuw die op veel plaatsen zich had opgehoopt. De wandeling had frisse kindergevoelens in me losgemaakt, en vrolijk kwam ik in het dorp aan. Hoe anders werd dat toen ik op mijn beurt moest wachten in de enige winkel die het dorp rijk was. Met een paar vrouwen voor me die hele waslijsten aan boodschappen hadden af te werken, en ook onderwijl nog de bediendes in hun besluitvorming betrokken. De oude driftkikker kwam weer in me boven, hoezeer ik me ook trachtte te beheersen. Barse opmerkingen kwamen naar boven die ik had geuit uit ongeduld de afgelopen tijd, herinneringen aan bot gedrag. Het was er weer helemaal toen het mijn beurt was. En het wat jonge maar vriendelijke meisje dat klaarblijkelijk alleen voor de drukte van de feestdagen was ingehuurd, kreeg het van me te verduren. Of ze niet een ander merk koffie had dan ik kreeg, en of ze niet wat sneller kon zijn in het begrijpen van mijn woorden, ondanks mijn stadse accent. Ik vergat in mijn geïrriteerdheid een paar essentiële dingen, zodat ik nogmaals achteraan moest sluiten. Gelukkig zag dit het meisje dat me geholpen had, en met haar engelengeduld hielp ze me tussen anderen door. Ik kreeg het benauwd van mijn schaamrood, en vergat haar bijna te bedanken.

Op de terugweg langs de beek – wat voorzichtiger hoppend nu, vanwege de volle rugzak – werd ik geplaagd door de wroeging dat ik zo bot had gedaan, en dit vaker deed. Ik nam me stellig voor me niet meer zo op te

winden, maar ja, hoe doe je dat als er niemand in de buurt is om je aan te ergeren. Het sprankelende water van de beek verzachtte mijn stemming en goemoed, en gaf me frisse kracht. Ik vond een mooi ritme in het hoppen van de ene naar de andere losse steen, als danste ik over het water. En voelde me allengs week worden. Net of het water me toeriep 'Rust en liefde, zo los je je verstarringen op. In ritmische herhaling van de dans. Rust en liefde, zo los je alles op'. Ik zou dromen dat het van de waterwezens langs de kant kwam, al ben ik niet bijgelovig. En soepel in beweging kwam ik in mijn huisje aan. Ik kon mijn eigen krampachtige pogingen achter me laten om fris het nieuwe jaar in te zullen gaan. Laat het nieuwe maar komen, ik voel dat ik het aan kan.

Nieuwjaarsdag begon met een zeer dikke mist. Om het nieuwe jaar te begroeten, maakte ik een wandeling naar het meer, waar echter nauwelijks iets van te zien was. Onderweg klampte me mijn bovenbuurman van de eerste weken Fred de nagelvijler aan. Hij had het moeilijk om alleen met zichzelf geconfronteerd te zijn, en praatte aan een stuk. Onderwijl genoot ik van het spel van de zonnestrallen door de dikke mist. Soms wonnen zij, en week de nevelruimte voor meer helderheid. Dan was de zon bleek te zien, net of het de maan was. Onderwijl trachtte ik goed te luisteren naar Fred. Mijn hart ging open door zijn schreeuw vanuit de eenzaamheid. Af en toe een opmerking of spiegeling hielp hem een stuk. Ik voelde, net als de zonnestrallen in de nevel deden, hoe het medeleven mijn hart en borstruimte verwijdde. De impulsen van het nieuwe jaar die zo ook ruimte kregen. En in ons gesprek en samenzijn vielen soms lange stiltes, waarin ik de heiligheid van het moment kon beleven. En voelde dat hierdoor ruimte voor ontwikkeling kon ontstaan.

Gaandeweg de dag wonnen de zonnestrallen het van de nevelen, doordrongen deze, en deden ze verdwijnen, zodat der zon uiteindelijk in oranje-roze luchten onderging. Ik beleefde dit in mijn borst als een tempelruimte, waarin de pijn van zielenverwondingen en teleurstellingen brulde. Ik voelde hoe met deze vergrote binnenruimte, ook de gevoelens werden uitvergroot. Die probeerde ik 's avonds, alleen, voor de open haard terug te dringen. Maar ik beleefde ook het bolvormige ruimtescheppen van de zonnestrallen in de nevel door de warmte en het licht erin. De oranje-roze gloed deed daar als nabeeld goed recht aan. Ik beleefde sterk de wezenlijkheid van het ruimtescheppen in mijn ziel, als werd dat door goedige geesten in me gemaakt.

Het was een rustige 2^e Januari, waarin ik veel rust en vertroosting vond in het bos. Terugdenkend nu, was ik toen veel bezig met het bewonderen en willen begrijpen hoe de verschillende bomen zo mooi een samenstel, een dynamisch geheel, een compositie konden vormen. Alsof de dirigent gericht gevormd had aan de nu naakte boomskeletten. Zo bezig, kwam ik de deelnemer tegen van twee bedden verderop. Hij vertelde dat hij het had opgegeven, en nu zijn tijd als recreant vulde. Hij nodigde me uit die avond aan de

spelen deel te nemen in de kantine. Ik sloeg dat af, en na een tijdje scheidden zich weer onze wegen. Maar 's avonds, zittend voor mijn haard, overstemde het geroep en de beweging buiten mijn knetterende vlammen, en nieuwsgierig geworden, liep ik daarheen. Binnengekomen, werd ik door deze man en met hem een groep van andere mensen daar aangeklampt en met verontwaardiging aangesproken dat de spelleider niet was komen opdagen. Ze wisten duidelijk niet wat ze nu moesten doen. Ik vatte het op als een grap en ook een uitdaging, en opperde dat ze dan werkelijk met elkaar zouden kunnen spelen, omdat het hen dan niet voorgedaan werd. 'Hoe doen we dat dan?' was de wedervraag. 'Wat gaat er nu in je om?' was wat ik diegene vroeg. Hij zei dat hij zich in de kou gezet voelde en in zijn hemd stond – het bleek daaruit de terreinbeheerder te zijn. Ik zei hem 'doe dat dan' en vroeg de anderen daarop in te spelen. Uit dit geheel ontwikkelde zich een improvisatie naar elkaar, waarin ik af en toe alleen even een zetje hoefde te geven. Zij hielden elkaar aan de gang, zodat ik na een tijdje, met een verheugd gevoel, me terug kon trekken naar mijn haardvuur. En wat me nableef, was het kriebelende gevoel onder mijn navel, van waaruit ik hun spel had aangezet. En 's avonds bij het terugblikken, zag ik de dirigent door de boomtakken en stammen heen; die droomde het geheel van stukkek bos bijeen met een liefdevol breed uitgetrokken gelaat. Hij had het mij voorgedaan hoe ik de mensen in hun spel had kunnen sturen. Hij had het mij geleerd door zijn mooie stromende takken.

De volgende dag was stormachtig, en door de laag staande zon gaf dat hele mooie kleurcontrasten in de lucht, in felle kleuren, dan weer diep grauwgrijs als er een bui aankwam. De sneeuw werd op plaatsen hoog opgeblazen, werd door de zachte lucht aaneengeplakt. En zo ontstond een surrealistisch kleur- en vormenspel. De wind haalde een bezem door mijn ziel heen, voerde alle pijnen mee, en liet me innerlijk achter in gelatenheid. Ook hoorde ik helende klankstromen in de windvlagen en de wolkenkoren, bruisend brullend versterkt door het oranjegele kleurenspeel. Ik liep een stuk de berg weer op en genoot van het krachtige schouwspel. De kracht in mijn ziel nam toe bij iedere vlaag die ik doorstond. De betoverende bekoring deed me die dag elk moment intens beleven, eenvoudigweg omdat ik geen verwachtingen had. Ik kon de winden der veranderingen voor het komende jaar in me verwelkomen. En voelde een diepe tevredenheid met dat wat komen gaat. Betoverende sluiers als van dansende feeën aan het kleurrijke zwerk, die dit met turbulente vreugde vulden. Deze dag kon niet meer kapot, en ik bleef boven tot de laatste schemering.

Op de 4^e Januari had der storm dooi en regen gebracht. Ik genoot volop van deze ontspanning, liep uren door het bos te dwalen in de laatste resten van de natte sneeuw, door de nu aanzwellende stroompjes, en voelde ondanks dat mijn jas de vele regen niet meer tegenhield, hoe met de sneeuw

mijn eigen innerlijke verhardingen oplosten, en wat er onder vandaan kwam oplichtte, net als de duistere wilskiemen van mijn ziel als ik naar binnen keek. Ik smolt zonder mijn krachten te verliezen. Door veld, woud en beemd voerde mijn weg die dag en ik zoog de stemming ervan in. Het meer gaf zijn oppervlak weer prijs, al was er nog ijs onder het smeltwater. En als een spons nam ik alles in me op. Tegen de avond werd het echt te koud, nat tot op mijn hemd als ik geworden was. En voor mijn haar droogde ik de kleren, met droge schone aan mijn lijf. Rozig als ik door al dat vocht geworden was, sliep ik in, en voelde in mijn slaap hoe nimfen, die ik waarschijnlijk in mijn rondgang door bos en veld als stemmingsluiers had opgenomen, me nu een voor een kwamen zegenen. Warmte doorgloeide mijn leden, maar vooral door mijn romp en borst. Ik kon daarbij de wilssporen van het lot in me op zien lichten, wat tot louter vreugde in me uitgroeide. De warmte vormde zich tot een stralende kom rond mijn hart, wat een dynamische ruimte schiep voor mijn ik erbinnen. Dat gaf zo'n innerlijke impuls, dat ik uit mijn stoel opveerde, mijn nog maar half droge jas over de schouders wierp, en me door de stromende regen bij de ontvangstbalie meldde om uit te checken. De vrouw lachte me toe dit keer, en zei 'Geduld, heer Van Toonen, is de opgave voor vandaag. Nog even proberen? U bent al zo ver gekomen.' Dat bond me dan – achteraf gezien, gelukkig – weer in.

De laatste dag van de kersttijd besloot ik binnen te blijven en de hele periode nog eens de revue te laten passeren. Buiten was het weer nog slechter als de dag ervoor, dus dat besluit was niet moeilijk, zittend voor mijn haardvuur. Ik herinnerde me weer de intensiteit van elke dag, en dat ik zoveel aan elementaire werkingen had beleefd. Maar was dat wat ze bij de receptie bedoelde? Als eerste kwam weer het beeld op van de schaal rond mijn hart van de vorige dag. Ik had geleerd me in te houden, na mijn oversnelle reactie om me uit te melden. Mede hierdoor gloeide de hartkelk niet alleen in mijn bewustzijn, maar hoorde ik innerlijk meer en meer een schallen als van een enthousiasmerend koor, dat mijn hele ziel vervulde. Uit de hartkelk groeide daarbij een kleinere omhoog, als vatte dat mijn hoofd in. Dat klonk als hoormuziek door het koor heen. En in de rust waarin ik dit onderging, zag ik de scharen van natuurwezens voorbijtrekken die me de afgelopen tijd tot de elementaire belevingen hadden geleid. De koren waren hartverwarmende muzen die van achteren voor me zongen, onzichtbaar voor het oog: ik voelde heel mijn hartgebied doorgloeid.

Als laatste zag ik de statige gestalten van de eerste nacht die, ondanks dat ik hun naam had gehoord, nog steeds een raadsel voor me bleven. Ze hadden mijn stralende licht de aarde in gebracht. Ik besloot om de volgende dag weer de grot in te gaan – die was ik haast vergeten – en hen met dit licht te gaan zoeken. Waar anders diende het toe dat ik dit had gezien. Aldus besloten, sliep ik in.

Gisteren, op Driekoningendag ging ik weer de grot in, liep tot aan de verwijde ruimte, en zag tot mijn verbazing dat ik niet alleen was. 'Ah, heer Van Toonen, we hebben op u gewacht.' Het was de receptioniste. Ik zei dat ik wilde afdalen naar het licht, maar ze wuifde dit weg. 'Niet nodig, we komen daar wel met onze zang. Dat is ook bedoeld als de afsluiting. Kom, heffen we aan wat in u leeft.' Ze begon te zingen, en ik hoorde andere stemmen. Nu zag ik ook de vijf anderen in het schemerduister, vier waarvan ik wist dat ze ook licht in deze grot hadden gezien. De vijfde waarschijnlijk later alsnog. En eerst wat verbouwereerd, zong ik met ze mee.

Pas tijdens het zingen realiseerde ik me dat de vrouw zacht een ritme sloeg op een diepe trommel. Dat klonk lang en ver door binnen de ruimte van de grot. Het viel me op omdat het geen gewoon ritme was, maar iets dat in vijfvoud klonk, de diepe tonen in de verte ineenwevend. Wat ons gezang waarschijnlijk beïnvloedde. In ieder geval herinner ik dat ik me innerlijk bevond in een soort van doolhof, labyrint, kleurloos zwart en grijs, met rechte hoeken, wanden, gangen, ruimtes. Ik kon overal in en uit, maar beleefde geen richting die ergens heen leidde. Bij de realisatie hiervan veranderde de ruimtebeleving, en als een viervoudig stralende ster, hoewel lang niet zo helder, brak deze ruimtebeleving open, en zag ik binnen in een veel organischer gevormd gewelf, met levendige vormen die ook telkens omklapten van binnen naar buiten en omgekeerd. Hier voelde het dat ik wel makkelijker de weg zou kunnen vinden. En ik bewoog er innerlijk langs voort.

Onderwijl was het ritme op de trommel veranderd, het werd sneller en drievoudig, als dansende triolen. Ik herinner me echter dat mijn zang steeds meer innerlijk werd gedragen door een viervoud hierachter. In ieder geval kwam ik door de bewegelijke vormen te volgen in iets wat zich als een driester opende, en ik beleefde me samen met andere mensen, die ik slechts schaduwachtig waarnam, bijna marcherend gestuurd te worden door een wezen of bewustzijn boven en achter ons. Ik bleef ineens staan toen ik me dat realiseerde – het leek alsof ik weer op mijn werk was en mee moest lopen met wat van de directie op ons werd gelegd. Nu ervoer ik achter me dat wezen struikelen, en weer proberen op te staan. Het probeerde me daarbij telkens zacht maar wel indringend voort te duwen in de stroom van mensen. Ik bleef bij mijn klank, en voelde iets in mijzelf zich met gekruiste gummibenen op willen richten, wat na enig proberen ook lukte. Dat bracht mijn bewustzijn terug in mijn hart. Ik voelde hoe mijn zang, die nu pulserend was geworden, de hele omgeving in waterige compartimenten ordende rond mijn hart, dat ik als midden beleefde. Ik kon dit naar gelieven ordenen en richten, sturen. De andere mensen waren verdwenen, dit beeld hield aan en kreeg ook langzaam wat meer kleuring, als troebel water waar het sediment door rust uit zakt.

Door weer verandering van het trommelritme, dat rustiger nu in drievoud dansend werd, kwam ik meer in mijn gemoed, en beleefde de aan troebele waterachtige vormen hoe ik nog onverteerde gevoelens naar onder

andere Anneli had, die me als onaangename dingen op de borst lagen. Dit inziend, begonnen de waterige compartimenten op te kleuren vanuit hun grauwturquoise. Een voor een trachtte ik mijn negatieve gevoelens – althans, zoals ik die ervoer – in de ogen te zien. Dat gaf walging, onlust, soms ook de beleving als van een vieze geur. Het deed de waterige bellen vijfstervormig openen en opkleuren, frisser worden, wat me steeds iets beter, meer opgelucht deed voelen. Het werd minder bezwaard op mijn borst. Ik kon haar kant van ons verhaal nu ook beter zien en onze uiteenzettingen wat relativeren.

Alweer was het ritme nu veranderd, werd hakkend met lange uitlopers. Daardoor kwam ik innerlijk met mijn gezang in een andere sfeer en zag van boven en onderen waterige vormen doorendringen, waardoor in het midden iets grijzig kraakbeenachtig ontstond. Ik vroeg me tijdens het zingen af wat hier de zin van was, en daarmee klapte die sfeer met vormen zich weer kruisvormig open. Ik voelde mezelf in deze kruisvorm staan, en ervoer dat er vanuit mijn nieren diepblauwe ruimten schuin naar achteren ontstonden, als zakken waarvan de bodem nog duister was, maar die zich wel verder verwijdden. Het voelde aan als stutten vanuit de diepte naar de lendenen toe. Deze ervoer ik als zin in zichzelf, en ik voelde me erdoor gesteund.

Het hakkende ritme ging over in een meer stuwende. Weer kwam ik innerlijk in een duistere ruimte, waar zich naast het midden een bewegelijke stroming naar boven als een dunne zuil opende. Het was weer iets duister waterigs, hoewel zonder substantie, en deze zuilachtige stroom van een lichtere grijstint. Door onze zang, die tegen het stuwende ritme in ging als een soort reactie erop, kwam er van bovenaf licht in, wat als een zak naar onderen toe de zuil trechtervormig deed verwijden. Dit ging tot halverwege, waar iets als op elkaar aangesloten zenuwuiteinden ontstond. Ik merkte dat het geheel in me beleefbaar was als een steeds helderder wordende klankzuil, groengelig oplichtend van kleur. De stroming verliep rustig en regelmatig. Het geheel deed me herinneren aan de nimf van de beek op de dag dat er zoveel smeltwater door vloeide. Het gaf me vooral innerlijke rust, en dat zong ik ook.

Er kwam een traag lang uitschietend ritme. Dat bracht me innerlijk in een sfeer van gloeiende magmagesteenten waar op gelige ietwat gesmoorde vlammentongen speelden. Onze zang werd krachtig stralend, haast als trompetgeschal, en mijn borst zwol ervan in warmte. Hierdoor, vermoed ik, werd het tot dan duistere gewelf blauwwit, en er ontstonden kathedraalachtige vormen in, als schelpend; iets als de opera van Sydney, maar veel speelser en toch vol eerbied. Ik kan het moeilijk beschrijven, het waren eenvoudigweg nieuwe vormen. Ik keek er lang en vol bewondering naar. Door de vlammentongen heen werd ik een vrij groot vurig wezen in zijn hoekige trekken gewaar, die blijkbaar boos was dat wij zijn warmte hiervoor gebruikten. Hij liep roodzwart aan, maar loste hierdoor ook op. Wat bleef boven de vloeiendgloeiende steenstromen waren de schelpende vormen, die zich steeds opnieuw en verder uitvormden.

Het ritme werd traag en gedragen. Dat versterkte me in mijn ik-gevoel, deed me groeien. Met als gevolg dat ik eigenlijk weinig waarnam, buiten mijzelf. Het was wel vrij licht om me heen, met wat uitlokkende kleuren, realiseerde ik me half. Toen ik me die zelfgenoegzaamheid bewust werd, nam ik ineens scherper waar, en zag dat deze kleurvlokken gevormd werden door spinachtige asgrauwe wezens hierachter, in haast onzichtbare webben die deze kleurvlokken bepaalden. Dit ontvulde mijn houding en zang, en ik bracht er warmte in. Hierdoor verzachtten de harde facetogen die me van her en der aanstaarden, en ook de webvlokken versoepelden erdoor, de kleuren werden dieper in sterkere tinten, en de vormen vloeiden op vernieuwde wijze dooreen.

Een korter, gedragen en ietwat bevlogen ritme bracht me in een levenloze, asgrauwe sfeer, waar botkleurige dode vormen zoals van knoken en schedels waren. Alles was er vaalgeel en grauwwit, zonder een vleugje blijdschap of levensvreugde, alles uitgekristalliseerd, leek het. Ook hier probeerde ik hartewarmte te zingen, vanuit medelijden met overledenen die ik gekend had bij het leven, want daaraan deed me deze sfeer denken. Ik beleefde mezelf daarbij als een zuil met rond het hart een stralend centrum. Ik voelde dat ik zo deze vormen doorzield, doorgloeide, waarop ze ook wat warmer opkleurden en beweeglijker werden. Het leek of ze tot het leven waren opgewekt.

Een zeer gedreven, kortademig ritme bracht me eerst in diepe duisternis, waarin ik echter langzaam een van haat gloeiend oog gewaar werd dat me aanstaarde. Er tekende zich door zang en ritme een draakachtige gestalte af, die dit van haat doortrokken oog droeg. Voordat ik hier überhaupt een gevoel bij kreeg, hoorde ik achter me een diepe vrouwenstem, die me van dichtbij toevertrouwde "Dat oog is de poort. Je klankzuil is de toegang." Ik kreeg een vlag van medelijden met dit dier, dat nu duidelijk zichtbaar geketend was, en zong me in binnen zijn oog: een poort die zich verwijfde, waarbij ik mezelf nog steeds als een lichtzuil beleefde door mijn zang, en ook deze zuil lichtend zag verwijfden. In het midden van de ruimte, of ook wel het bewustzijn waarin ik mij bevond (want ik zag geen gewelf meer), zag ik vele stralende levendige kristalvormen dooreenweven. Ik herkende een stuk van het eigenlicht dat ik op kerstnacht in de grot had gezien. Maar dit was veel grootser, met harmonieus dooreenwevende vormen. Langzaam kwam het besef boven, dat ik hier alle, of in elk geval vele ik-lichten dooreen zag weven, als vormde het een metropool, een lichtstad van wordende ik-kiemen. Ze draaiden en vormden zich alle op hun eigen tempo, soms vloeiend, soms in rust, soms pulserend. De kleuren waren zeer helder en stralend, maar ingetogen, en goud omfloerst. Ik realiseerde me dat dit de vruchten waren van alle wrijvende ontmoetingen, waaruit de vormen zich kunnen vernieuwen. En ik besefte ook, als naklank van de afgelopen weken, dat de engelen en natuurwezens hieraan meewerkten, alsof we allemaal werken aan een planeet die hieruit kan ontstaan. Hoe nietig werd hierdoor mijn uiteenzetting met Anneli.

En ik zag ook ineens de stralende oud en tegelijk jonge gestalte van de vrouw die me had aangesproken: Moeder Isis-Sofia, zo trok het door me heen, Moeder Aarde, de hoer en de heilige, de heks en de maagd in één, die de draak en deze stenen bleek te beheren. Dit machtige schouwspel en deze inzichten fonkelden nog lang na, nadat het ritme en ook de zang van de anderen was verstild. We stonden lang daar in het licht van de schaarse kaarsen. En uiteindelijk liep iedereen terug in diepe overpeinzingen. Ik voelde dat ik de komende tijd weer aan kon met alle uitdagingen. Ik had mijn motivatie terug, en daarmee de kracht om door te gaan. Ik kon de wereld weer aan.

Januari 2008,
Nicolaas Marius.